

HAAI

IN EEN

BOX

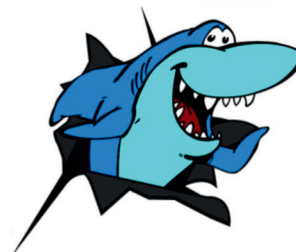
Preventief aan de slag
in de derde graad basisonderwijs

HANDLEIDING 2014

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Inleiding

De provincie West-Vlaanderen, de stad Brugge, de stad Kortrijk, de stad Oostende en de stad Roeselare namen samen het initiatief om een educatieve box te ontwikkelen voor de derde graad basisonderwijs. Zij werden daarbij ondersteund door de stedelijke preventiewerkers met medewerking van de Welzijnsraad Arrondissement Ieper.

Dit educatief project wil (zorg)leerkrachten en CLB-medewerkers ondersteunen om preventief met de leerlingen te werken aan sociale vaardigheden en het gebruik van legale middelen.

Waarom

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de beginleeftijd van het eerste gebruik van tabak, alcohol en medicatie alsmäär lager ligt, namelijk 10 tot 12 jaar. Aangezien preventie enkele jaren vóór het eerste gebruik dient te gebeuren, is het van cruciaal belang dat er al aandacht wordt besteed aan middelenpreventie in het basisonderwijs. Scholen vragen bovendien naar een beknopt, duidelijk en onderbouwd preventieaanbod.

Hoe

In de box vind je didactisch materiaal dat twee thema's behandelt, namelijk middelengebruik en sociale vaardigheden. De nadruk ligt niet op de middelen zelf, maar op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Deze vaardigheden zijn essentieel voor het verantwoord leren omgaan met middelen.

Tal van organisaties ontwikkelden degelijk didactisch materiaal om te werken aan de ontwikkeling van het zelfbeeld, zelfwaardegevoel, zelfvertrouwen enz. die van groot belang zijn om op een efficiënte en opbouwende wijze deel te nemen aan het sociale leven. De levenskunst van zichzelf durven zijn, respect verlenen en vragen, schouderklopjes geven en erop reageren, weerstand bieden aan groepsdruk en beleefdheid zijn nodig om je goed te voelen in je vel; positieve gedachten te hebben, te durven opkomen voor jezelf; op een goede manier te communiceren; en noem maar op.

In dit aanbod wordt het warm water niet opnieuw uitgevonden maar krijgt het onderwijspersoneel een overzichtelijke selectie van het educatief aanbod aan sociale vaardigheden en legale middelen. Op die manier worden de basisscholen in de mogelijkheid gesteld om zelf aan de slag te gaan met het bestaande materiaal.

Je vindt volgende materialen in de box:

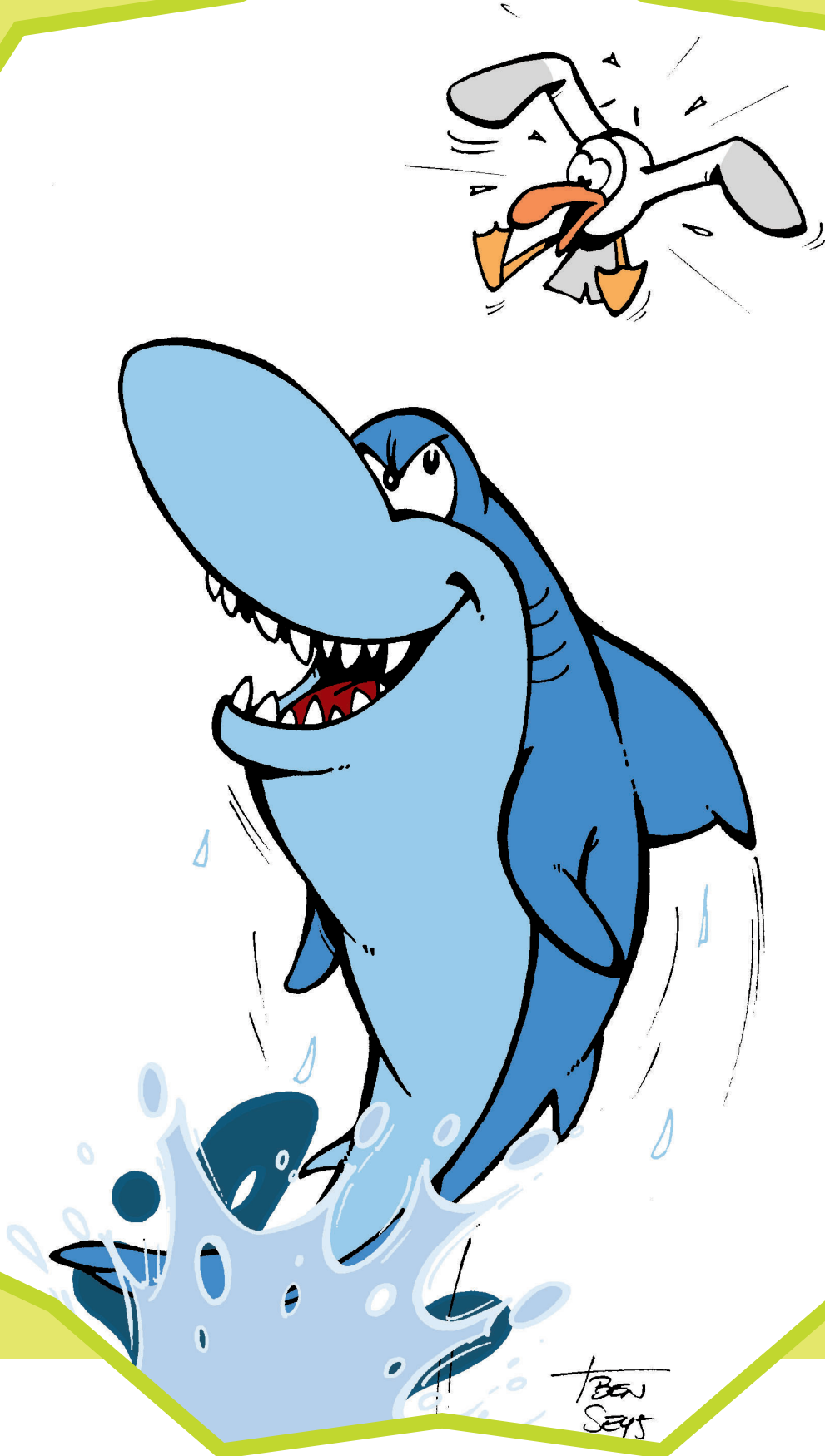
TITEL	EDUCATIEF MATERIAAL
Bange Vogel	dvd
Contactsleutels	educatief pakket
He, doe je mee?	boeken
3D- Denken! Durven! Doen!	spel
Lol zonder alcohol	educatief pakket
Game.Over@tabak	educatief pakket
Mega	educatief pakket

Elke box bevat een handleiding voor de leerkracht. De handleiding bevat een didactische fiche per spel, boek of educatief pakket met inhoudelijke en praktische informatie over het materiaal. Er wordt per fiche ook vermeld aan welke eindtermen je werkt door het materiaal te gebruiken. De leerkracht kan zo zelf bepalen welke materialen hij of zij wil gebruiken. Het blijft immers belangrijk om op maat van de klas en op basis van het niveau en de mogelijkheden van de leerlingen te werken.

Tot slot is een boekenlijst samengesteld waarin een overzicht wordt gegeven van fictie en non-fictie voor het vijfde en zesde leerjaar basisonderwijs. De boekenlijst is niet eindig, maar kan alvast een aanzet geven om aan de hand van literatuur aan het thema middelen te werken in de klas.

Indien je nog vragen hebt over de inhoud of de toepassing van de box, neem dan gerust contact op met de coördinator drugbeleid van uw stad of gemeente of met het Logo van uw regio. Je vindt de contactgegevens achteraan in de handleiding.

VEEL PLEZIER EN SUCCES!

BANGE VOGEL

Bange Vogel

INHOUD

Bange Vogel is een film voor jongeren vanaf 11 jaar. Dit fictieverhaal wil geen gruwelbeeld neerzetten maar wil een gesprek op gang brengen. Enerzijds tussen jongeren onderling en anderzijds tussen jongeren en hun leerkrachten.

Het verhaal vertelt ons de belevenissen van Julie (Eva Vergauwen) en Jasper (Marc Van Oirschot) bij de overgang van de lagere naar de middelbare school. Hun zorgeloze bestaan wordt binnen de kortste keren onderuitgehaald. Enige houvast blijkt de zonderlinge Sander (Fred Van Kuyck) met zijn al even bizarre vrouw Lore (Linda Goyvaerts) te zijn.

Verder o.a. met:	Herman Verbruggen Sophie De Rijcke Katrien Deruysscher Sandy Engels
Muziek:	Giorgo De Groof
Choreografie:	Jill Clicteur
Regie:	Karel Soffers
Productie:	Bruno Vereeck

ACTIVITEIT

dvd

DOELGROEP

De dvd is bedoeld voor jongeren van 11 tot 14 jaar.

AANTAL DEELNEMERS

Onbeperkt

AANTAL BEGELEIDERS

1 begeleider

DUUR

Speelduur film: 40 minuten

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

Om na de vertoning met de klas over de film te reflecteren, werd een document gemaakt. Het document 'Bespreking Bange Vogel' vind je op pagina 5 van deze handleiding.

EINDTERMEN

Leergebieden

Nederlands

1.1/1.6/1.7

4.8

Muzische vorming

3.1/3.2/3.3/3.4

5.1/5.2/5.3/5.4/5.5

Leergebiedoverschrijdend

Sociale vaardigheden

1.4/1.5/1.6/1.8/1.9

2

BRON

Lokale Politie Noord (Kapellen)

Bruno Vereeck

T 0486 74 94 36

BESPREKING BANGE VOGEL

1. Hoe was de relatie tussen Jasper en Julie? Leg uit.

A Tijdens het begin van de film

.....
.....
.....

B Wanneer Jasper problemen heeft

.....
.....
.....

C Nadien

.....
.....
.....

2. Hoe voelen Jasper en Julie zich op hun nieuwe school? Leg uit.

A Jasper

.....
.....
.....

B Julie

.....
.....
.....

3. Kun je enkele redenen zoeken waarom Jasper en/of andere jongeren drugs gebruiken?

.....
.....
.....

4. Hoe zou Jasper NEE kunnen zeggen tegen de oudere jongens? Geef een aantal voorbeelden.

.....
.....
.....

5. Wat heeft Julie gedaan om Jasper te helpen?

.....
.....
.....

A. Is dit een goede manier? Waarom wel/niet?

.....
.....
.....

B. Vind jij dit verklikken? Waarom wel/niet?

.....
.....
.....

C. Was Jasper kwaad op Julie?

.....
.....
.....

D. Wat zou er gebeurd zijn als Julie niets had gezegd?

.....
.....
.....

6. Wat betekent de titel Bange Vogel?

.....
.....
.....

BESPREKING BANGE VOGEL: MOGELIJKE OPLOSSINGEN

De antwoorden opgenomen in deze handleiding zijn slechts richtinggevend. De leerlingen kunnen en mogen een andere mening toebedeeld zijn. De oefening moet hen voeding geven zodat zij in de toekomst hun eigen mening over middelengebruik op een gefundeerde manier kunnen formuleren.

1. Hoe was de relatie tussen Jasper en Julie? Leg uit.

A. Tijdens het begin van de film

Ze zijn goede vrienden: bellen regelmatig, spreken vaak samen af, Jasper komt soms kijken naar de danses van Julie. Ze zijn misschien wel verliefd op elkaar maar durven het niet echt tonen.

B. Wanneer Jasper problemen heeft

Julie is alleen want Jasper heeft geen oog meer voor haar. Julie is bezorgd. Jasper trekt alleen nog op met zijn 'nieuwe vrienden'.

C. Nadien

Ze zijn weer even goede vrienden, misschien zelfs beter dan voorheen, want Jasper komt naar het dansoptreden van Julie kijken.

2. Hoe voelen Jasper en Julie zich op hun nieuwe school? Leg uit.

A Jasper

Voelt zich alleen op de grote school, hij vindt het niet plezant, hij kent er niemand en is niet echt de persoon om snel nieuwe vrienden te maken. Hij kruipt wat weg in een hoekje tot anderen contact met hem leggen.

B Julie

Heeft meteen vriendinnen op de nieuwe school, ze is opgetogen en blij.

3. Kun je enkele redenen zoeken waarom Jasper en/of andere jongeren drugs gebruiken?

Om stoer te doen, om erbij te horen, omdat ze het leuk vinden, om zich niet langer alleen te voelen, om weg te vluchten van problemen/angst voor het nieuwe, omdat ze het lekker vinden...

4. Hoe zou Jasper NEE kunnen zeggen tegen de oudere jongens? Geef een aantal voorbeelden.

Dat je van drugs ziek/verslaafd kan worden en dat hij dat niet wil. Dat hij liever omgaat met zijn huidige vrienden en de bus neemt, in plaats van de scooter.

Dat hij hen niet stoer vindt omdat ze drugs gebruiken.

Dat hij daar helemaal geen zin in heeft, dat hij liever weggaat dan te moeten gebruiken, dat hij liever de controle behoudt, dat het hem weinig kan schelen als ze dat stom van hem vinden...

5. Wat heeft Julie gedaan om Jasper te helpen?

Ze heeft de drugs getoond aan Sander en hij gaf haar de raad om het te vertellen aan de mama van Jasper. Dit heeft Julie dan ook gedaan, maar Jasper was weggelopen. Samen met Sander zijn ze Jasper gaan zoeken. Hij had drugs gebruikt en ze hebben een dokter laten komen.

A. Is dit een goede manier? Waarom wel/niet?

Ja, het is heel belangrijk om het te vertellen aan een volwassene (een ouder, een leerkracht...) die je kunt vertrouwen. Zij kunnen je goede raad geven.

B. Vind jij dit verklikken? Waarom wel/niet?

Nee. Het is uit bezorgdheid dat Julie Jasper wil helpen. Je moet je beste vrienden altijd helpen. Het is voor zijn eigen bestwil, anders zou het misschien van kwaad naar erger gaan.

G Was Jasper kwaad op Julie?

Toen hij zag dat Julie de drugs toonde aan zijn mama is hij wel snel weggelopen. Maar eigenlijk was hij nadien niet echt boos, hij kwam zelfs kijken naar het optreden van Julie.

D Wat zou er gebeurd zijn als Julie niets had gezegd?

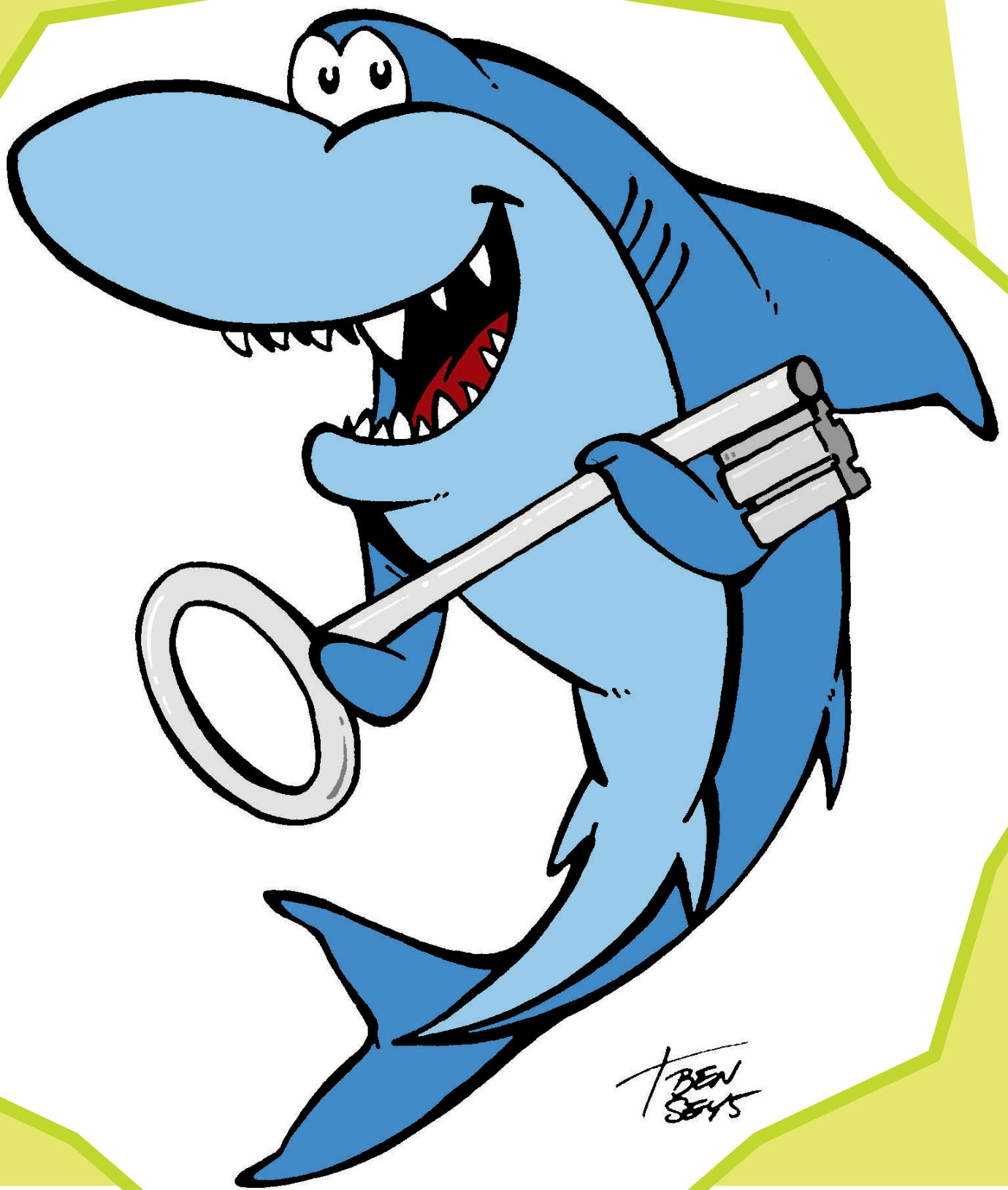
Dan was Jasper misschien zwaar verslaafd geraakt aan de drugs. Leg de leerlingen uit wat verslaving is. Meer info vindt u hierover via de volgende link: www.druglijn.be.

6. Wat betekent de titel Bange Vogel?

Jasper is bang om alleen te zijn, om niet stoer genoeg te zijn, om er niet bij te horen...

Drugs geven je het gevoel dat je zweeft, vliegt. Maar eigenlijk vlieg je niet echt, het is nepvliegen.

Een bange vogel is een uitdrukking die vaak gebruikt wordt voor iemand die echt bang is.

CONTACTSLEUTELS

Contactsleutels

INHOUD

Dit programma geeft de leerkracht de kans om sociale vaardigheden over gevoelens, gezondheid en drugpreventie in een vloeiend geheel van tien lessen uit te werken.

Contactsleutels hebben een dubbele impact. Via de lessen leren de kinderen enerzijds sociale en persoonlijke vaardigheden aan, oefenen ze de vaardigheden in en passen ze ze vervolgens toe. Anderzijds leert de leerkracht samen met de kinderen dat een veilig klasklimaat iets is dat kan vastgegrepen en veranderd worden. De activiteiten kunnen zelf gepland en ingeroosterd worden.

Voor elk leerjaar zijn de lessen verdeeld in drie grote delen:

Kennis en houding

In dit deel wordt informatie gegeven over alcohol, medicijnen, tabak, cannabis en andere illegale middelen. Daarnaast leren de kinderen ook een houding aan voor het niet-gebruiken van legale en illegale middelen.

Sociale vaardigheden

Los van talent kunnen sociale vaardigheden aangeleerd, verbeterd en veranderd worden. Een kind kan bv. op een eerlijke en veilige manier leren communiceren, leren inschatten wat het gaat doen om bij een groep te horen en met vrienden snel en moeilijke beslissingen te nemen.

Persoonlijke vaardigheden

Dit zijn competenties die lagere schoolkinderen aanleren om in de puberteit de juiste beslissingen te nemen over roken, drinken en ander middelengebruik. Enkele voorbeelden zijn een eigen mening vormen, grenzen trekken, doelen stellen en beslissingen nemen.

ACTIVITEIT

Tien lessen voor het vijfde leerjaar en tien voor het zesde leerjaar, telkens met drie activiteiten en een verwerking.

Didactisch materiaal: leerkrachtenhandleiding + werkboekje voor leerlingen.

Training voor de individuele leerkracht of voor het schoolteam is mogelijk. Er wordt veel aandacht gegeven aan klimaatactiviteiten. Scenario's voor ouderavonden zijn voorhanden.

DOELGROEP

Kinderen op de basisschool, vanaf de kleuterklassen tot en met het zesde leerjaar. Het programma geeft een goede aansluiting op het Unplugged programma in het middelbaar onderwijs.

AANTAL DEELNEMERS

Contactsleutels gebeurt met de hele klas samen, ongeacht het aantal leerlingen.

AANTAL BEGELEIDERS

De leerkracht gaat zelf aan de slag met Contactsleutels.

DUUR

De tijdsbesteding is afhankelijk van de ontwikkeling van de kinderen in de groep, van de eigen ervaring, praktische omstandigheden en de vooruitgang van het groepsklimaat. Een les duurt meestal 50 minuten.

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

Wanneer je aan leefvaardigheden werkt, hou dan steeds de twee onlosmakelijke componenten "leef" en "vaardigheid" voor ogen. Kijk eerst naar de tweede component: "vaardig". Dit verwijst naar de taakkant, de activiteiten, spelvormen en opdrachten. Je zal merken dat veel activiteiten in Contactsleutels gericht zijn op zelfrealisatie of zelfontplooiing: voor mezelf kunnen opkomen, mezelf een doel kunnen stellen, me goed kunnen uitdrukken, een zelfbeeld kunnen vormen. Het is maar goed ook dat je deze individualiteit waardeert, apprecieert en verder laat ontplooiën.

De andere component, "leef", verwijst naar de klimaat-kant of de sfeer. Wil je met een klasgroep werken, dan moet je aandacht schenken aan de sfeer. Geen onbeladen of waardevrije sfeer, maar een sfeer van respect voor elkaar: menselijke gelijkwaardigheid en verbondenheid. Daarin moet ook plaats zijn voor gevoelens, uiten van gevoelens en omgaan ermee. We noemen dit ook het affectieve aspect van werken aan sociaal-emotionele vaardigheden.

De twee componenten van leefvaardigheden zijn onlosmakelijk: je kan niet alleen een sfeer willen zonder activiteiten of zonder iets te doen. Anderzijds kan je niet alleen aan activiteiten werken zonder oog te hebben voor de sfeer. Dit laatste is een aandachtspunt: we laten ons in de planning en begeleiding van lessen gemakkelijk verleiden tot een aaneenschakeling van activiteiten, spelletjes en oefeningen. Deze technische benadering is eenzijdig en zal vaak tot problemen leiden. Je dient ook aandacht te geven aan de evenwel minder grijpbare sfeer in de klasgroep.

EINDTERMEN

De inhoud en de methodiek van Contactsleutels vormen een stevig en gestructureerd antwoord op de vraag invulling te geven aan de eindtermen van het lager onderwijs. Geïntegreerd in de leergebieden vinden de meeste leerkrachten die met Contactsleutels werken, raakvlakken met wereldoriëntatie, Nederlands en muzische vorming.

Contactsleutels dragen ook bij tot de eindtermen. De drie hoofdlijnen die onder sociale vaardigheden vallen zijn:

- in een gegeven sociale situatie de meest gepaste relatiewijze kunnen hanteren;
- een aantal gespreksconventies naleven in de omgang met anderen;
- kunnen samenwerken met anderen.

Deze komen diepgaand en herhaaldelijk aan bod in de lessen. En, hoewel de titel van het programma het niet verraad, komen de lessen Contactsleutels ook tegemoet aan de doelstellingen van 'leren leren'.

In de volledige reeks van twintig lessen (vijfde en zesde leerjaar) komen deze eindtermen aan bod:

Leergebieden

Nederlands:

1.1/1.3/1.5/1.6/1.8/1.10/2.1/2.2/2.5/2.6/2.7/3.3/3.5/3.7/4.2/5/6.2/6.5

Wereldoriëntatie:

1.14/3.1/3.2/3.3/3.4/3.5/3.6/3.7/4.5/4.12/4.13

Muzische vorming:

1.6/3.2/3.4/3.5/3.7/5.5/6.4/6.5

Leergebiedoverschrijdend

Leren leren:

1/2/3/4/6

Sociale Vaardigheden:

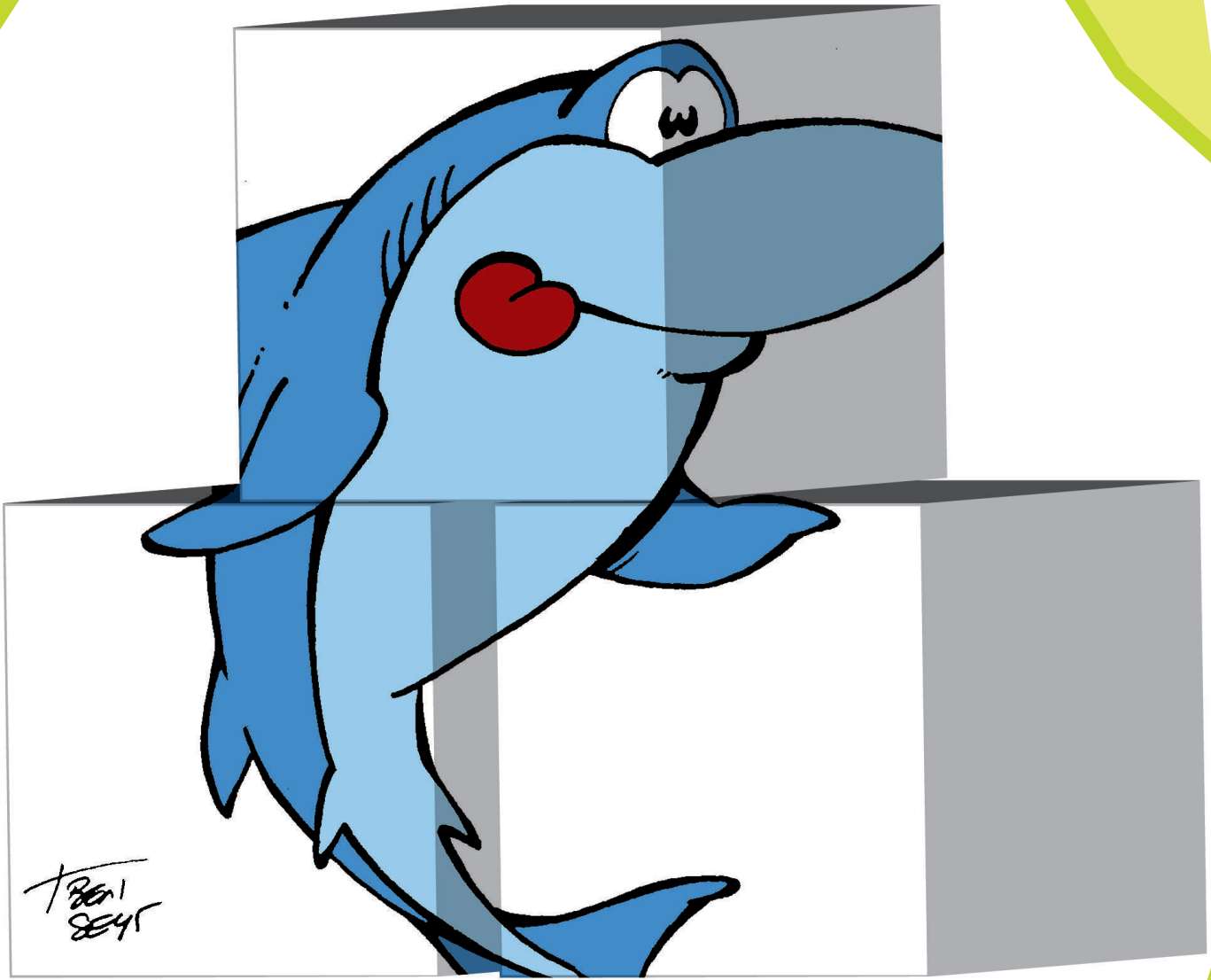
1.1 tot en met 1.19/2/3

BRON

De Sleutel
Jozef Guislainstraat 43a
9000 Gent

T 09 231 57 48

www.desleutel.be

**3D-DENKEN!
DURVEN! DOEN!**

3D-Denken! Durven! Doen!

INHOUD

3D is een interactief spel en wil jongeren doen stilstaan bij hun dagelijkse leefwereld. Samen met de groep of individueel kiest de begeleider één van de zes thema's waarrond het spel gespeeld kan worden: multimedia, welbevinden, seksualiteit, ruzie en agressie, middelengebruik en gezondheid. Zowel de positieve als de negatieve aspecten van deze onderwerpen komen in het spel aan bod.

Tijdens het spel wandelen verschillende teams door een fictieve stad. Gedurende deze tochten kunnen ze punten verdienen door te 'denken', te 'durven' of te 'doen'. De leerlingen verantwoorden hun mening of wisselen van gedachten bij een 'korte vraag', een 'kringsprek' of een 'teamopdracht' die te maken heeft met het gekozen thema.

Tussendoor komen speelse doe-opdrachten aan bod die het geheel luchtig en plezierig maken. De groep die het spel wint, krijgt het voorrecht om uit een aantal geselecteerde kaarten, een 'actie' voor de hele klas te kiezen. Deze kleine of grote actie - die te maken heeft met het thema van het spel - wordt uitgewerkt in de dagen of weken na het spelen van het spel en heeft als doel het thema wat verder uit te diepen.

THEMA'S

De thema's komen niet op een belerende of informerende manier aan bod. Bij het thema middelen wordt bijvoorbeeld niet gezegd wat mag en niet mag en worden de verschillende soorten middelen niet besproken. Het spel gaat veeleer op zoek naar het waarom van middelengebruik en naar de mening van de jongeren.

De vragen en stellingen gaan over groepsdruk, assertiviteit, durven, verwachtingen, respect, raad vragen, gevoelens, experimenteren, zichzelf zijn... Het spel daagt jongeren uit om over verschillende onderwerpen na te denken en er met elkaar over te spreken.

ACTIVITEIT

Interactief gezelschapsspel

DOELGROEP

Het spel is bedoeld voor jongeren tussen 11 en 18 jaar. De vragen en opdrachten zijn zodanig opgesteld dat ze jongeren van alle leeftijden uit alle onderwijsrichtingen kunnen aanspreken. Eenzelfde vraag zal door een 12-jarige immers anders beantwoord worden dan door een 16- of 18-jarige. Niettemin kan je als begeleider vooraf een selectie maken.

AANTAL DEELNEMERS

Het spel wordt gespeeld met minimaal zes spelers (3 teams van 2 leerlingen) en maximaal 30 spelers (6 teams van 5 leerlingen).

AANTAL BEGELEIDERS

1 à 2 begeleiders

DUUR

Twee lessen zijn voldoende om het spel op een rustige manier te spelen.

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

- Begin het spel niet zomaar te spelen. Het is belangrijk dat je vooraf de vragen, stellingen en opdrachten goed leest, zodat je weet wat tijdens het spel aan bod zal komen.
- Neem de vragen en opdrachten waarvan je denkt dat ze het interessantst zijn voor uw groep.
- Begeleid grote groepen eventueel met twee personen.
- Schrijf eventueel de spelregels op het bord of op een groot blad zodat de leerlingen tijdens het spel de spelregels kunnen nalezen.
- Speel zelf niet mee, want het is nodig dat het spel begeleid wordt. Bij de kringgesprekken ben je de spelbegeleider.
- De doe-opdrachten zijn bedoeld als luchtige tussendoortjes. Verlies dit aspect niet uit het oog.
- Vraag aan de leerlingen om ernstig over de thema's na te denken.
- Wanneer er op een vraag of stelling veel reactie komt, ga er dan tijdens het spel verder op in. Besteed aan elke vraag of stelling zeker niet meer dan tien minuten.
- Creëer een veilig klimaat. Dit verhoogt het vertrouwen van de jongeren en bevordert het leerproces.
- Wees open van geest en zonder vooroordelen naar alle jongeren.
- Het juiste antwoord of de waarheid bestaat niet. Respecteer ieders mening.
- Bewaak de positieve communicatie in de groep. Dit stimuleert een positieve groepsgeest, wat remmingen of angsten kan wegwerken.

EINDTERMEN

Leergebieden

Nederlands

1.5/1.8/1.9/1.10
2.1/2.2/2.5/2.6/2.7

Wereldoriëntatie

1.7/1.14/1.15
3.1/3.2/3.3/3.4/3.5/3.6/3.7
4.5/4.7/4.8

Leergebiedoverschrijdend

Sociale vaardigheden

1.1/1.2/1.6/1.8/1.9
2
3

BRON

Leefsleutels Vzw
Leopoldstraat 95
2800 Mechelen

T 015 45 94 20

www.leefsleutels.be

HE, DOE JE MEE?

He, doe je mee?

INHOUD

Deze reeks van acht boekjes biedt een waaier van speelse werkvormen om interactief, ervaringsgericht en groepsdynamisch met kinderen van 3 tot 12 jaar aan de slag te gaan.

Spelen, creatief en actief bezig zijn, geeft kinderen de kans sociale vaardigheden op een zeer natuurlijke manier in te oefenen. Bovendien fungeren deze leuke spelideeën en werkvormen als perfecte bewegingstussendoortjes (in het kader van het gezondheidsbeleid op school).

THEMA'S

1. Even kennismaken?

Bij de start van ieder schooljaar stellen kinderen zich vragen. Wie zijn de anderen? Wat denken ze over mij? Wat verwachten ze van mij? Kennismaking is cruciaal in de groepsvorming. Hoe beter kinderen elkaar kennen, hoe groter het vertrouwen en de veiligheid binnen de groep.

2. Groepjes maken

Door in groepjes te spelen of te werken, oefenen kinderen op een kleinschalige en veilige manier een aantal sociale vaardigheden. Daarbij is het zinvol om kinderen regelmatig op basis van het toeval in andere groepjes te verdelen. Zo leren ze samen te werken met klasgenoten waar ze anders weinig mee omgaan. Ook het gevoel 'niet gekozen te worden' valt dan volledig weg.

3. Voel je goed in de groep!

Om zich goed te voelen binnen een groep en om als groep iets te kunnen bereiken, hebben kinderen nood aan vertrouwen. Via ervaringsgerichte oefeningen stellen we het samenwerken en het vertrouwen centraal. Kinderen ontdekken welke rol ze meestal binnen een groep innemen en hoe ze elkaar op een positieve manier kunnen aanvullen. De groepssfeer wordt gegarandeerd (nog) beter.

4. Kringgesprekken

In de omgang met elkaar en met de leerkracht communiceren kinderen voortdurend. Een kringgesprek is een gestructureerde manier van communiceren. Het biedt kinderen de kans om spreek- en luistervaardigheden in te oefenen. Via het kringgesprek krijgen ze de ruimte om stil te staan bij minder evidente thema's en ontdekken ze dat iedereen van mening kan en mag verschillen.

5. Actie

Samen spelen en samen plezier maken, versterken de goede sfeer in de groep. Spelen is voor kinderen de meest natuurlijke manier om sociale vaardigheden in te oefenen. Door actieve werkvormen te gebruiken, krijgen kinderen ook de kans om zich fysiek af te reageren. Dit is soms wenselijk naast het geconcentreerd leren en denken op de schoolbanken. Bovendien passen deze actieve bewegingstussendoortjes perfect binnen het kader van het gezondheidsbeleid.

6. Tot rust komen

Ontspanningsoefeningen brengen kinderen fysiek en geestelijk tot rust. Op die manier kunnen ze even alle emoties, zorgen of vragen loslaten. Ook voor de leerkracht is het een fijne manier om rust te brengen in de klasgroep. Relaxatioefeningen waarbij kinderen lichamelijk contact hebben met elkaar zijn ook erg positief voor de relaties en het respect voor elkaar.

7. In het bos en op het plein

Als de groep er op uit trekt, kunnen spel en beweging centraal staan. Groots opgezette spelactiviteiten, eventueel klasoverstijgend, zijn plezierig en geven kinderen de kans om nieuwe contacten te leggen. In dit boekje vind je ook leuke ideeën om te ondernemen tijdens bos- of zeeklassen.

8. Afscheid nemen

Op het einde van het schooljaar nemen de kinderen afscheid van elkaar, van de leerkracht en misschien van de school. Je kan dit afscheid een plaats geven door effectief tijd vrij te maken om terug te kijken, te evalueren en afspraken en keuzes te maken voor de toekomst. Zo rond je het groepsproces, waaraan u het hele jaar gewerkt hebt, op een betekenisvolle manier af.

ACTIVITEIT

Interactieve werkvormen, korte activiteiten die uitgeschreven staan per boekje.

DOELGROEP

De boekjes beogen de doelgroep 3 tot 12 jaar. Per activiteit staat een verwijzing naar de leeftijd.

AANTAL DEELNEMERS

Onbeperkt

AANTAL BEGELEIDERS

1 begeleider

DUUR

15 minuten per activiteit

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

De activiteiten beogen een bepaalde leeftijdscategorie. Met kleine aanpassingen aan de activiteit kan je ze ook gebruiken voor andere leeftijden. Laat je creativiteit de vrije loop.

EINDTERMEN

Leergebieden

Lichamelijke Opvoeding
1.1/1.7/1.17/1.18/1.20/1.23

Wereldoriëntatie
3.1/3.2/3.3/3.4/3.5/3.6/3.7

Leergebiedoverschrijdend

Sociale vaardigheden
1.2/1.3/1.4/1.5
2
3

BRON

Leefsleutels Vzw
Leopoldstraat 95
2800 Mechelen

T 015 45 94 20

www.leefsleutels.be

LOL ZONDER ALCOHOL

LOL zonder alcohol

INHOUD

LOL zonder alcohol is een educatief project voor leerkrachten 3de graad lager onderwijs om met leerlingen te werken aan alcoholpreventie.

LOL zonder alcohol wil kinderen stimuleren en ondersteunen om een gezonde keuze te maken en (nog) geen alcohol te drinken.

Leerkracht en leerlingen onderzoeken samen wat alcohol is en wat het doet. LOL zonder alcohol is meer dan informatie over het product 'alcohol': de kinderen gaan hun sociale vaardigheden versterken en hun weerbaarheid tegen groepsdruk verhogen, zodat ze sterk genoeg zijn om (nog even) 'neen' te zeggen tegen alcohol. De concrete interesse- en belevingswereld van de kinderen staat centraal en vormt het uitgangspunt voor een interactieve dialoog rond het thema alcohol.

LOL zonder alcohol omvat een lesboek met per les een gedetailleerd lesscenario, bijhorende taken- en opdrachtenkaarten, werkbladen, infofiches ... Per les staan de nieuwe eindtermen en leerdoelen WO die nagestreefd worden, opgelijst. Elke leerling creëert ook een eigen projectboek.

ACTIVITEIT

Handleiding voor leerkrachten

8 lessen

Bijlagen:

- Verhaal van Spike: Biertje?
- Prent van Spike, Birdy, Takani & Kim
- Kopieerbladen
- Opdrachtenkaarten
- Teksten Alcohol en je lichaam
- Testje
- Informatie voor de leerkracht
- Bordkaarten
- Thematied
- Quizvragen en antwoorden

Infofiches

Interactieve website www.acoolworld.be

DOELGROEP

3e graad lager onderwijs

AANTAL DEELNEMERS

Onbeperkt

AANTAL BEGELEIDERS

1 begeleider

DUUR

Les 1: 50 minuten
Les 2: 90 minuten
Les 3: 75 minuten
Les 4: 50 minuten
Les 5: 50 minuten
Les 6: 125 minuten
Les 7: 50 minuten
Les 8: 100 minuten

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

Informeer de ouders over het project.
Zorg voor een veilige omgeving, door bijvoorbeeld gebruik te maken van de klasbrievbus.
Zorg voor een feestelijke afsluiter.

EINDTERMEN

Leergebieden

WO

1.9/1.17/1.18
3.1/3.2/3.3/3.4/3.5/3.6/3.7
4.7

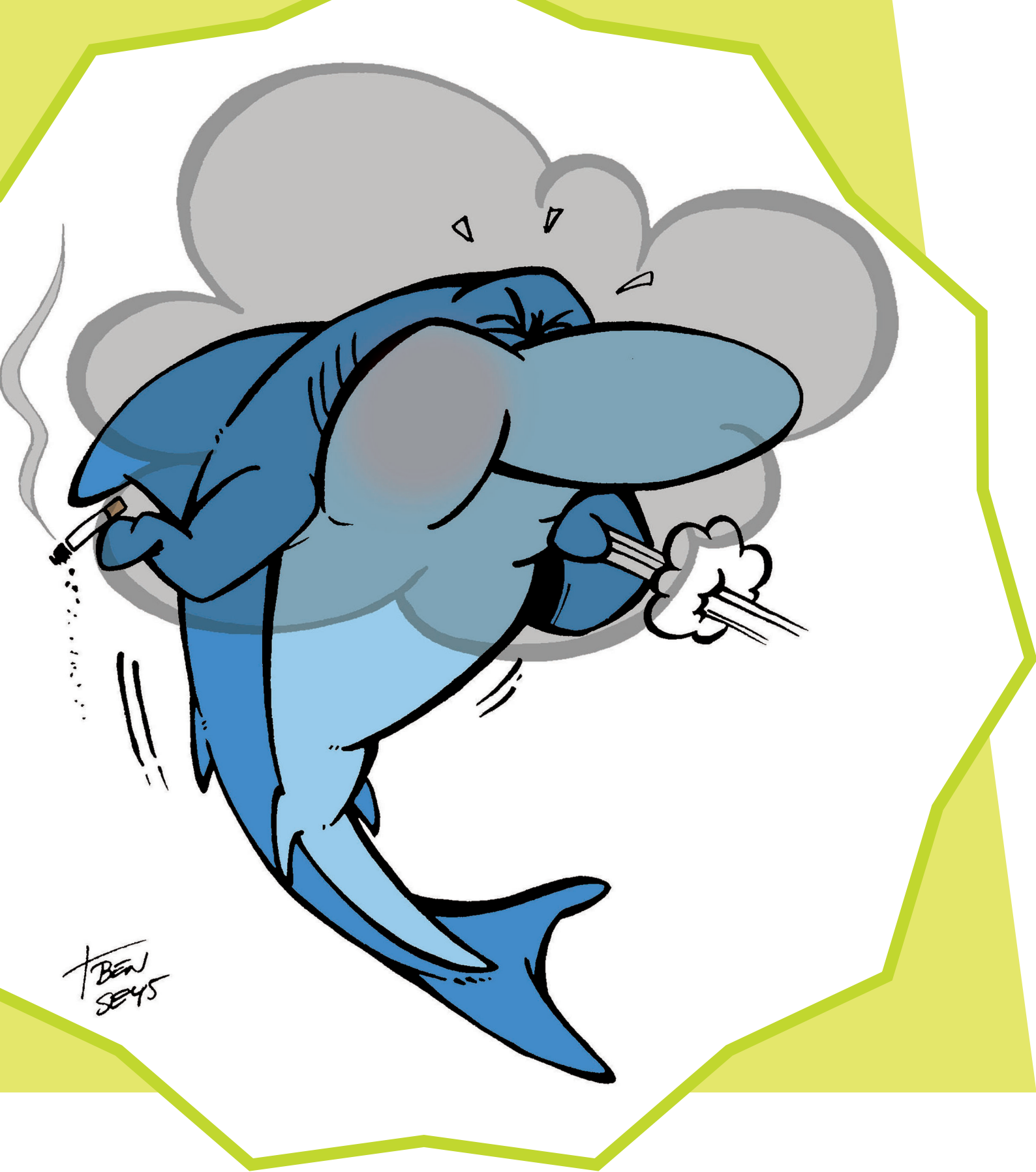
Leergebiedoverschrijdend

Sociale vaardigheden

1.1/1.2/1.3/1.4/1.5/1.6/1.7/1.8/1.9
2/3

BRON

Vereniging voor alcohol- en andere drugsproblemen (VAD)

GAME.OVER@TABAK

Game.Over@tabak

INHOUD

Game.over@tabak wil kinderen bewust maken van roken en misvattingen over roken rechtzetten, zonder meteen angst in te boezemen. Het pakket geeft de leerlingen de nodige kennis, inzichten en vaardigheden mee, zodat ze op een verantwoorde manier met roken kunnen omgaan. Het pakket is geen programma tegen rokers: rokende ouders, familieleden of leraren. Het is een educatief pakket om kinderen te helpen kiezen voor een levensstijl zonder sigaret, met respect voor rokers.

ACTIVITEIT

Handleiding voor leerkrachten
Activiteitenbundel
Fiches met achtergrondinformatie

DOELGROEP

Derde graad lager onderwijs

AANTAL DEELNEMERS

Onbeperkt

AANTAL BEGELEIDERS

1 begeleider

DUUR

/

TIPS VOOR DE BEGELEIDER

/

EINDTERMEN

Gewoon basisonderwijs

Leergebieden

Nederlands

4.8

WO

1.14

Leergebiedoverschrijdend

1.6/1.7.

Buitengewoon basisonderwijs type 1

Leergebieden

WO

33/34/87/88/89

Buitengewoon basisonderwijs type 2

Leergebieden

WO

1/2

Buitengewoon basisonderwijs type 8

Leergebieden

WO

1.14/1.6/1.7

BRON

Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ).
G. Schildknechtstraat 9
1020 Brussel

T 02 422 49 49

www.vigez.be

M

E

G

A

**MIJN EIGEN
GOED ANTWOORD**

MEGA

INHOUD

MEGA is een programma voor sociale en persoonlijke vaardigheden voor leerlingen van het zesde leerjaar basisonderwijs. Het preventieprogramma is geschreven door de MEGA-vrijwilligers in België om alcohol- en andere drugproblemen te voorkomen. De methode is gebaseerd op het Amerikaanse DARE programma (1984), sinds 1994 in België aangepast en voortdurend bijgeschaafd om gemakkelijk toe te passen in de klas. Het programma is gebaseerd op de wetenschap dat effectieve drugpreventie op een algemene en een specifieke manier moet uitgevoerd worden. Het trainen van algemene vaardigheden in de 'lifeskills'-benadering moet op een jonge leeftijd beginnen. Het doel op lange termijn is jongeren in staat stellen op elk vlak gezonde beslissingen te nemen, dus ook in verband met legale en illegale drugs. Het letterwoord MEGA staat voor 'Mijn Eigen Goed Antwoord'. In het werkboekje is Max een fictieve persoon die bij elke moeilijke situatie steeds het goede antwoord probeert te geven.

ACTIVITEIT

Handleiding voor leerkrachten
10 sessies
Sessie 1: Afspraak of ruzie?
Sessie 2: Mooi vanbinnen.
Sessie 3: Goed? Beter? Best?
Sessie 4: Mijn eigen goed antwoord.
Sessie 5: Wanneer ga jij te ver?
Sessie 6: Cool of foute boel.
Sessie 7: Megaveilig.
Sessie 8: Reclame! Fabel of feit?
Sessie 9: Sfeer?!
Sessie 10: Dit is Mega!

DOELGROEP

3de graad basis onderwijs

AANTAL DEELNEMERS

Onbeperkt

AANTAL BEGELEIDERS

1 begeleider

DUUR

Voor een sessie heeft u 50 tot 60 minuten nodig

TIPS VOOR DE BEGEIJDER

Neem contact op met het Logo, uit jouw regio. Zij kunnen je helpen om Mega in te bedden in een ruimer middelenbeleid op school. Tevens zijn zij op de hoogte van eventueel opgeleide Mega-agenten uit de regio. Zij kunnen instaan voor sessies (5, 6 & 7) uit het Mega-pakket. Tevens slaan zij een brug naar de lokale werking.

EINDTERMEN

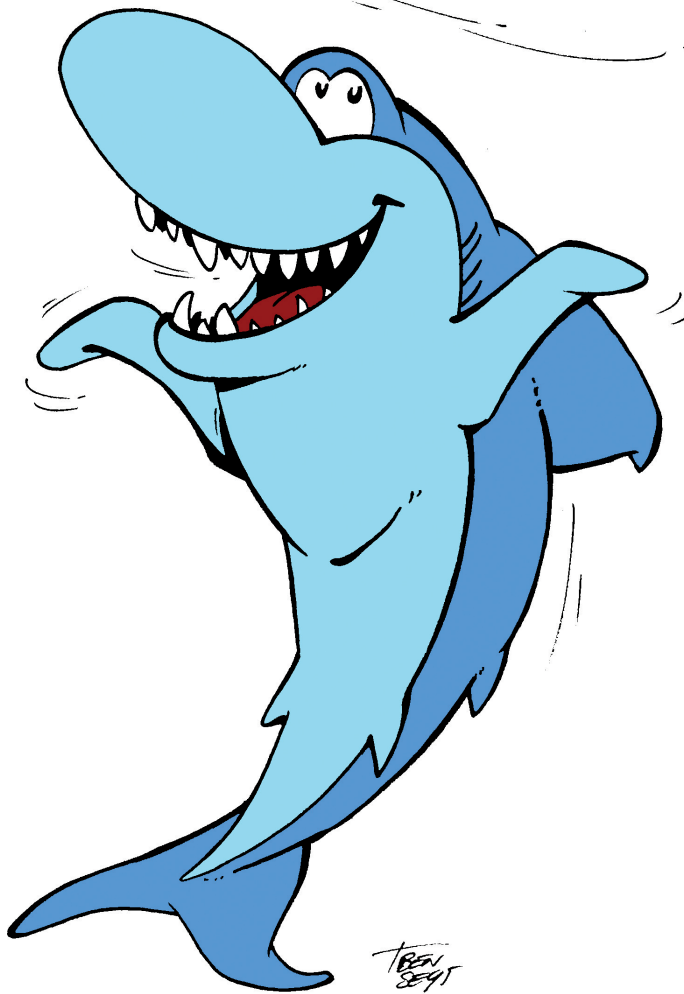
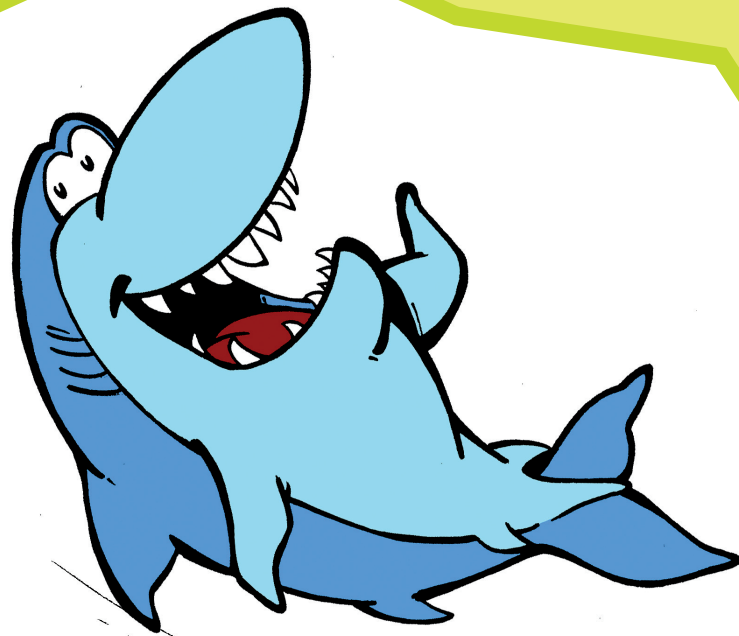
Leergebieden

WO

Leergebiedoverschrijdend
Sociale vaardigheden

BRON

M.E.G.A. VZW België

**NUTTIGE WEBSITES
& CONTACTGEGEVENS**

Nuttige websites

www.acoolworld.be

Op deze site gaan 10- tot 12-jarigen met stripfiguurtjes op café, naar een labo, een feestje en ontdekken ze van alles over alcohol: korte- en langetermijnevolgen, wetgeving, gedrag, verkeer, problemen thuis.

www.bekijkheteensnuchter.be

Op deze portaalsite vind je alle alcoholcampagnes van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD) terug: campagnes voor jongeren, volwassenen, feestvierders en partners of kinderen van probleemdrinkers.

www.desleutel.be

Op deze site vind je alle informatie over de organisatie en het aanbod van De Sleutel. De Sleutel situeert zich binnen de gezondheidszorg en richt zich naar mensen met drugproblemen en risicogroepen met een aanbod van preventie, crisisopvang, hulpverlening en werkgelegenheid.

www.druglijn.be

Op deze site vind je meer dan tweehonderd pagina's informatie over drank, drugs, pillen en gokken en over de DrugLijn zelf. U kunt via deze site ook anoniem uw vraag stellen; 24u/24u; uw mail wordt binnen 5 werkdagen beantwoord.

www.gezondeschool.be

Via deze website kan je het educatief pakket tabakspreventie voor de derde graad lager onderwijs 'game.over@tabak' gratis downloaden.

www.leefsleutels.be

Op deze site vind je alle informatie over de organisatie en het aanbod van Leefsleutels vzw. Leefsleutels ontwikkelt materiaal en vormingen voor scholen om het sociaal-emotioneel welbevinden van kinderen en jongeren te vergroten.

www.vad.be

Op deze site vind je alle informatie over de organisatie en het aanbod van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

www.vigez.be

Op deze site vind je alle informatie over de organisatie en het aanbod van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie.

www.vlaanderenstoptmetroken.be

De portaalsite richt zich in de eerste plaats naar professionelen en komt hiermee tegemoet aan een reële behoefte. Leerkrachten kunnen hier nuttige informatie over tabak en rookstop terugvinden.

www.gezondopvoeden.be

Deze website biedt informatie aan ouders die hun kinderen (2-18 jaar) gezond willen opvoeden rond onder meer de thema's alcohol en tabak.

Contactgegevens

BLANKENBERGE

Preventiedienst
J.F. Kennedyplein 1, 8370 Blankenberge
T 050 43 57 32
E preventiedienst@blankenberge.be
W www.blankenberge.be

WAREGEM

Sociale Dienst,
Gemeenteplein 2, 8790 Waregem,
T 056 62 12 93,
E preventie@waregem.be
W www.waregem.be

IEPER

Jan Vandenbriele
Permanent verantwoordelijke jeugddienst JOC - Stad Ieper
Fochlaan 3, 8900 Ieper
T 0 57 23 95 60
E joc@ieper.be
W www.jocieper.be

ROESELARE

Preventiewerker drugs- en gezondheidsbeleid
Sociaal Huis welwel Stad Roeselare
Zuidstraat 17,
8800 Roeselare
T 051 26 21 70
E drugpreventie@roeselare.be
W www.roeselare.be

OOSTENDE

Sophie Maricau
Coördinator Drugbeleid
Integrale Veiligheid
Stad Oostende
Vindictivelaan 1, 8400 Oostende
T 059 56 20 56
E sophie.maricau@oostende.be
W www.oostende.be/drugbeleid

KNOKKE-HEIST

Dienst Jeugdcultuur 'De Marge'
E. Verheystraat 16, 8300 Knokke-Heist
T 050 63 08 00
E Jeugd@knokke-Heist.be

DIKSMUIDE

Marijke Van Rintel
Drugs OverlegPlatform
Koning Albertstraat 24, 8600 Diksmuide
T 051 79 32 73
E marijke.van.rintel@stad.diksmuide.be
W www.diksmuide.be

BRUGGE

Niek Van Maeckelberghe
Coördinator Drugbeleid
Preventiedienst Stad Brugge
Blinde Ezelstraat 1, 8000 Brugge
T 050 44 80 68
E Niek.VanMaeckelberghe@Brugge.be
W www.brugge.be

VEURNE

Welzijnsconsulent
Dienst welzijnszaken en jeugd
Noordstraat 140, 8630 Veurne
T 058 33 55 70
E jeugddienst@veurne.be
W www.veurne.be

KORTRIJK

Björn Van Hamme
Team Welzijn - drugpreventie
Grote Markt 54, 8500 Kortrijk
T 056 27 72 92
E drugspreventie@kortrijk.be
W www.kortrijk.be/drugspreventie

LOGO BRUGGE-OOSTENDE

Ruddershove 4
8000 Brugge
T 050 32 72 95
E Info@logobrugge-oostende.be
W www.logobrugge-oostende.be

LOGO LEIELAND

Beverlaai 3
8500 Kortrijk
T 056 44 07 94
E logo@logoleieland.be
W www.logoleieland.be

LOGO MIDDEN-WEST-VLAANDEREN

Mandellaan 101
8800 Roeselare
T 051 23 17 42
E info@logomiddenwvl.be
W www.logomiddenwvl.be

Colofon

Eindredactie

Lien Baeteman - Oostende
Lies D'hont - Brugge
Sylvie Ackaert - Provincie West-Vlaanderen
Soetkin Neiryck - Roeselare
Björn Van Hamme - Kortrijk

Illustraties

Ben Seys

Met dank aan

Lien De Vos - Welzijnsraad Arro Ieper

Verantwoordelijke uitgever

Patrick Delanoeye, directeur Dienst Welzijn Provincie West-Vlaanderen,
Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries

Druk

juli 2014

